

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv
Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

52. In Iaponiam decernit in Xaueri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

animi sensus quos inde exsculperint; qui dignum aliquid notatu produxerint, laudare pro ingenij, & sapientiæ merito; vituperare è contrario alios tanquam interiorum rudes, & luti crassioris, sic omnes mutua opera iuuari. Porro altera quaque hebdomada concionabundos prodire ad populum, squalidos, hirsutos, horribili specie, cultuque omni ad terrorem, & luctum efferato; confluere ingenti numero omnis generis auditores; concionatorem in pulpitu scandere, spatiosam proflare adlatus ipsius tabulam, quæ totos ad viuum, suis cum pœnis inferos referret, catenas, incendia, & carnificinæ figuras multiplices, iis ferali sermone exprimendis & exaggerandis, populum, maximè fœminas, in ciuilatus, & lacrimas agere. Hæc de suis Bonziis Angerus, qui Xauerio vili sunt idonei aditus fidei Sacrosanctæ tam benigno solo, & iam penè subactò committendæ. Multos è nostris habebat India, & submittebantur quorannis ex Europa, tempus aderat de Iaponia cogitandi.

52

In Iaponiam
decernit in
Xaueri.

Sed Dei pridem totus, non suus Xauerius, nihil prius aggressus est, quàm quid Deo placeret exquisisset. Institit igitur Indiarum præsidibus, & Iaponiæ Angelis affundi sibi de luce ipsorum aliquem radium in quo intueretur, & cerneret quod foret Deo gratissimum, menses tenuit multos ea precatio, multis rigata est lacrimis, donec tam certum à Deo responsum protulit, vt profiteretur Xauerius fore se Iaponiis peiorem, si dimoueri se ab inferendo Iaponiis Euangelij sole pateretur. Quare Prouinciam non fortitò acceptam, sed diuino iussu impositam, nulla fuit impugnatio tam potens hominum aut etiam dæmonū, quæ ipsi non dicam excuteret, sed vel tenui libaret metu, aut perstringeret vilius periculi specie, in eius procuratione adeundi. Nihil prætermisum à familiaribus, & amicis ad eum absterrendum: nec ea solum in iis beneuolentia rem agebat quæ tanti viri præsidio, & iucunditate priuari refugeret, sed eius amittendi timor iustus, & verus, nullo Iaponiorum lucto; damno verò Indorum incomparabili. Milliarium iter opponebatur quatuor millium; mare quòd tribus è nauibus, vix vnam plurimum superstitem redderet; scopuli, & vada, tunc adhuc nautis incognita, proinde nec vitabilia. Tempestatum enormes impetus, ob conflictus ventorum contrarios, nec vlla dum sat arte comprehensos; frequentissimi piratæ quibus parum erat vectores re omni, nisi & vita spoliarent; Sineses (qua erat necessariò transeundum) aduersus Lusitanos irati & armati. Typhones præ omnibus, (ventorum genus illa propriè infestans maria) qui Sinarum hinc septi littoribus, inde Iaponiæ insulis, cum ad meridiem in alias incurterint insulas, repercussu in semet, tam horribili reuoluntur, vt in turbines contorti, quæ mare impingunt, aquarum flumina sublimè rapiant; quæ naues impetunt ingentes, plumæ instar correptas circumagant, & momento demergant. Organtinus Gneccchius Brixiensis quem diu India, & Iaponia operarium strenuum, & nostrorum rectorem habuerunt, de nauigatione Malacensi ad Sinas, & Iapones Romanam scribens. [Vita, inquit, incolumi, venti huius furorem euadere, miracu

miraculi magis est quàm artis, & virium, præsertim cum noctem solidam dominatur. diuina tunc quisque subsidia omiſſis reliquis, occupat, confessiones, vota, Christianæ mortis apparatus: vela enim, & mali, & armamenta omnia lacerantur, franguntur, dispuluerantur, atque ipsæ naues nisi grandi onere saburrentur, non rarò turbinibus correptæ, longo tractu in mediterranea iactantur. Porriguntur verò hi typhones Malaca vsque in Iapones, & ferme sæuiunt mensibus itineri destinatis, à Maio videlicet ad Septembrem. Itaque fratres Carissimi quos pungit stimulus nobilis, fidei in Sinas, & Iaponios propagandæ, afferte vobiscum paratum animum ad mortem in itinere oppetendam] Sic ille, suntque hæc omnia nauigationis solius pericula. Quàm multa illic hominem externum, & ignotum infortunia alia expectent, quis satis coniciat? orbe medio ab suis in solo barbaro disinctum, sine lingua, hospitio; & tutela Christum crucemque aggressum prædicare? his quidem sed frustra sancti viri mentem pulsabant amici, præuisa miseri discrimina. Quibus properabat sese induere. Verùm Deo vocanti vt deesset vel vt parcius responderet, nec metus, nec ratio, non quicquid à mari & inferis terreret, euincere valuit. Præterquam quod suis, se ipse quoque solidioribus argumentis aduersus amicos tuebatur. Quid enim, aiebat; plus ergo poterit nummi amor, quàm Dei? tumebit auaritia inuectis in extremos fines commerciis vilibus; Christiana charitas frigebit, & metuet inferendis quocumque gentium gratiæ opibus, & æternæ salutis? Lusitanorum naues ecquid ab Iaponia absterruit? num Georgium Aluarum ex Iaponia saluum, & locupletatum recepit Goa? nuper etiam Aluarum Vazium? typhones, piratæ, scopuli, tempestates, cum iis, opinor, dissimulauerint? aut obtinuerint ab iis mercatores securè commeandi fidem, Christi præcones non obtinuerint; auri & lucrorum aucupes vbique tuti sint; suæ gloriæ administratos, & propagatores regni, non tueatur Christus? sed præstat hac de re varios alloquentem audire [Ego, inquit ad Ignatium scribens, in Iaponiam propediem cogito, iter est ad Leucas supra mille trecentas. Quanta in id ferat animi voluptate, non possim scribendo exequi. Sunt enim omnia supremis plena periculis, & nauigasse prospere creditur qui ex nauibus quatuor, daas seruauerit: me tamen ab ea expeditione non absterruerint maiora omnibus quæcumque sum vsquam expertus pericula tam fidenter mihi suggerit animus, Christi crucem semel illic plantatam lætos prouentus edituram.] Ad Simonem vero Rodericum, Appulere huc, ait, Malaca naues, certoquè confirmant, portus omnes Sinenſium armari, & in Lusitanos apertum bellum ab iis instrui; ibo nihilo timidius ad Iapones; in hac enim ærumnosa quam ago vita, nulla in re dulcius acquiesco quàm inter continua pro Christi fide, & gloria mortis oppetendæ discrimina, & plane laborum huiusmodi constans perpeſſio, incundior est longinquitate illorum, & immunitate. Ne ipsi quidem à quibus impensè diligor abstinent ab amplificandis mihi terroribus

huius navigationis, ut me ab ea dimoveant; quod ipsi dum faciunt, tenuitatem suae fidei apud me exaggerant. Mari enim Deus, & tempestatibus imperat, quas toto nusquam Oceano, uti Sinas versus, & Iapones, aequè formidabiles esse narrant. Ventos frangat, & scopulos domat, quos aiunt per illa maria densim sparfos, & quotidianis naufragiis pauendos. Quid possunt piratae illius iniussu, etsi crudeli barbarie in vectores, Lusitanos praecipue grassentur? Deum igitur omnium dominum, & moderatorem timeo, praeter hunc neminem. In eius obsequio socors, & negligens; in portanda illius sanctissima apud idololatrias fide, ac nomine piger, & timidus, poenas ab eo quas commereret metuo; praeter hoc quicquid miris modis, & imaginibus mihi deformant, & ostentant amici, flocci pendo; cum extra limites ab auctore descriptos, vngue transuerso nocere non possit.] huc usque Xaverius, cui cum Paulus indicasset damnaturos profani Bonzios, si religiosum Christianum vidissent pisce, & carnibus vesci, quorum ipsi, dum Monachos agerent, vel solo tactu abstinebant; sibi quoque vir sanctus eandem legem sanxit, quanquam minimè grauem homini assueti, Indorum pauperum victui, & si quid orizae quandoque adiceret, herbas tantum, herbis conditas adicere. Adornabatur in portu Cocinensi Malacae nauis vnde in Iaponiam iter erat ineundum; in ea Xaverius vela Facturus, Cocinum contendit, Cosmo Turriano Sacerdote, & Ioanne Fernandio sociis, cum Paulo à S. Fide & seruis ipsius duobus, Salutatis vltimum, ut ij quidem rebantur, affectu singulari amicis Cocinum festinauit. Secum quidem Alphonsum Castrium, & duos praeterea Goa eduxerat, sed in Molucas insulas Malaca transmittendos. Dum tamen Cocini morantur omnes pretium tulere suae in publicum operae, & Castrij ad populum concionibus capti ciues illum sibi relinquere petiere, ad statuendum illi Societati Collegium; at enim Dei Apostolus, Deum, & animas attendere solitus, committendum negauit ut Moluca ab omni prope religionis subsidio remota, eius vici opera destituerentur, nec enim alios ex Europa, vel Goa, Cocini defuturos; qui fuit etiam diuinæ prospectus bonitatis Castrium, illuc ad martyrij palmam tanto ante mirentis. Aprilis itaque vigesimo quinto, soluens Cocino Xaverius, Maij extremo Malacae applicuit, secunda admodum navigatione, quam metaeronismus nonnullis scriptoribus infauftam exhibuit: ac tota quidem in occursum patris sui Sanctissimi, Malaca se effudit, sed vtilior nemini, & opportunior aduenit, quam Alphonso Martinesio Vicario Malacensi, tunc quidem à Medicis conclamato, sed peius animo quam corpore aegrotanti.

53
Desperantem
in morte, spei
restituit.

Monitus enim de paranda morte, ut sua cum Deo coepit subducere nomina, & annorum triginta, momenta relegere, quibus in vrbe profugatissima partes Vicarij egerat, multis, & difficilibus officiis obstrictas; vitae praeterea priuatae debita, haud satis fositan ex saerae personae dignitate contracta; animo concidit & alto mœrore, alienatus ab sese obmutuit.